

Erfgoedhuis Den Wolsack
Oude Beurs 27 – 2000 Antwerpen
T + 32 3 212 29 50
F + 32 3 212 29 51
info@monumentenwacht.be
www.monumentenwacht.be

monumentenwacht
Vlaanderen vzw

een initiatief van de Vlaamse provincies

JAARACTIEPLAN 2022

MONUMENTENWACHT VLAANDEREN VZW

Inhoudstafel

1. SAMENVATTING	3
2. BESTUUR	5
3. ONDERSTEUNING & KWALITEITSZORG	6
3.1. Advies & expertise	7
3.1.1. Kennisopbouw	7
3.1.2. Ontsluiting informatie	7
3.1.3. Adviesvragen	7
3.1.4. Onderhoudsfiches	7
3.1.5. Onderhoudsbrochures	8
3.1.6. Groen erfgoed	8
3.1.7. Calamiteiten - schade door overstromingen	8
3.1.8. Werking topstukken/cultuurgoederen	9
3.2. Kwaliteitsbewaking, standaardisering en ijking	9
3.2.1. Interactie provinciale monumentenwachten	9
3.2.2. IJkinspecties	10
3.2.4. Inspectiemethodiek	10
3.3. Opleidingen	11
3.3.1. Basisopleidingen en voortgezette opleidingen	11
3.3.2. Atelier- en werfbezoeken	11
3.3.3. Veiligheidsopleidingen	12
3.3.4. Externe opleidingen	12
3.4. Projecten met externe partners	12
3.5. Overlegorganen en werkgroepen	14
4. SAMENWERKING VLAAMSE OVERHEID	16
4.1. Inhoudelijk	16
4.2. Praktisch	16
4.3. Monitoring	17
5. STAKEHOLDERS & COMMUNITY	18
5.1. Delen van expertise met het erfgoedveld	18
5.2. Ondersteuning en begeleiding abonnees	18
5.3. Uitbouwen community	19
5.4. 30 jaar Monumentenwacht	19
5.5. Communicatie en promotie	20
5.6. Internationale werking	20
6. ICT	21
7. Veiligheid en preventie	22
8. Personeelskader	24
BIJLAGE 1: VOORLOPIG JAAROVERZICHT 2022	25

1. Samenvatting

Monumentenwacht is al 30 jaar een ideale partner voor eigenaars-beheerders van onroerend erfgoed in Vlaanderen. Meer dan 3200 leden, met in totaal bijna 7500 erfgoedobjecten, doen beroep op de dienstverlening van Monumentenwacht. De vijf provinciale Monumentenwachten voeren jaarlijks zowat 1000 inspecties uit, die resulteren in uitgebreide rapporten met aanbevelingen voor het onderhoud van de erfgoedobjecten. Onder het motto 'Beter voorkomen dan genezen' draagt Monumentenwacht zo in belangrijke mate bij aan de instandhouding van het Vlaamse erfgoed.

Monumentenwacht Vlaanderen vormt al jarenlang de verbindende factor voor de vijf provinciale Monumentenwachten, onder meer door het organiseren van overleg en uitwisseling op verschillende niveaus. De koepel staat in voor een maximale eenvormigheid in de dienstverlening vanuit de provinciale afdelingen, en biedt onder meer ondersteuning inzake ICT en veiligheid.

De inhoudelijke en praktische afspraken rond de samenwerking tussen de zes afdelingen van Monumentenwacht worden uitgebreid beschreven in de samenwerkingsovereenkomst 2020-2025. De vijf provincies hebben in hun meerjarenbudget een nominatieve subsidie van elk 87.000 euro voorzien voor de werking van de vzw Monumentenwacht Vlaanderen.

De Vlaamse overheid heeft in haar begroting voor 2022 een werkingssubsidie van 255.000 euro voorzien voor Monumentenwacht Vlaanderen. Dit laat ons toe om de bestaande werking ook in het volgende werkingsjaar verder te zetten. In de eerste plaats gaat het daarbij om de structurele ondersteuning van de dienstverlening van de provinciale monumentenwachten, aan de hand van de gekende activiteiten zoals omschreven in de verschillende onderdelen van dit actieplan. Deze ondersteuning gebeurt vanuit een pool van vijf adviseurs met diverse expertises.

In de loop van 2021 verliet de gespecialiseerde adviseur archeologie de organisatie om een nieuwe professionele uitdaging aan te gaan. Als gevolg hiervan geeft Monumentenwacht vanaf 2022 een nieuwe invulling aan de dienstverlening naar archeologische sites toe. Het uitvoeren van zuiver archeologische inspecties zal vanaf nu niet meer gebeuren vanuit de koepel, maar door de borging van de jarenlang opgebouwde expertise kunnen de provinciale monumentenwachten een belangrijk deel van de archeologische objecten in het ledenbestand verder blijven ondersteunen. Eind 2021 komt een nieuwe adviseur in dienst bij Monumentenwacht Vlaanderen, waardoor een aantal taken binnen de adviseurspool herschikt zal worden.

In 2021 heeft Monumentenwacht een eerste rapport over de monitoring van het toestand van het onroerend erfgoed in Vlaanderen opleveren, een project waarvoor de Vlaamse overheid een eenmalige subsidie ter beschikking stelde. Monumentenwacht Vlaanderen ontwikkelde hiervoor een virtueel data-warehouse, waarmee relevante cijfers met betrekking tot de toestand van het onroerend erfgoed en de werking van Monumentenwacht opgevolgd kunnen worden. Deze kwantitatieve monitoring werd door middel van een uitgebreide ledenbevraging ook aangevuld met een kwalitatief luik.

De ontwikkelde tools laten toe om deze monitoring vanaf nu op jaarlijkse basis verder te zetten. Begin 2022 zal dan ook een update van de gegevens gebeuren, zodat deze vergeleken kunnen worden met de nulmeting. Het monitoringsproject wordt in 2022 nog verder uitgebreid met

bijkomende gegevens. Wat het kwalitatieve luik betreft, zullen we in 2022 een bevraging uitvoeren bij de uitvoerders van onderhouds- en herstelwerken. Een proefproject met quickscans, uitgevoerd in de provincie Limburg, kan eveneens verder bijdragen aan de beschikbaarheid van gegevens. Ten slotte zal bekeken worden hoe de werking van Monumentenwacht kan aansluiten bij het 'Erfgoedrapport', een nieuw initiatief van het agentschap Onroerend Erfgoed.

In 2021 werden belangrijke stappen gezet in de ontwikkeling van het databank- en rapportagesysteem van Monumentenwacht. Vanaf 2022 kunnen alle verschillende disciplines gebruik maken van het rapportagesysteem, en zullen de grootste technische ontwikkelingen achter de rug zijn. De verdere verfijning van het systeem is echter een permanente uitdaging. Daarnaast zal in 2022 ook een traject worden gestart om de huidige lay-out van de inspectierapporten te moderniseren.

Om expertise te delen en de uitbouw van het netwerk van eigenaars en beheerders te faciliteren, wil Monumentenwacht in de komende jaren een relevant aanbod voorzien (digitaal en/of fysiek), zowel voor de eigen leden als voor de bredere erfgoedgemeenschap. Hiervoor werden in 2021 de eerste concrete stappen gezet, onder meer door middel van online vragenuurtjes met experts. Aanvullende initiatieven, zoals fysieke ontmoetingsmomenten tussen leden van Monumentenwacht, zullen vanaf 2022 (hopelijk) kunnen toegevoegd worden aan het aanbod.

Ten slotte zal het 30-jarig bestaan van de provinciale Monumentenwachten in 2022 niet onopgemerkt voorbij gaan. Een groot project in dit kader is de ontwikkeling van een (fysieke) onderhoudskalender, die in het voorjaar van 2022 aan alle leden zal verdeeld worden. Daarnaast worden de leden die al 30 jaar zijn aangesloten bij Monumentenwacht, in 2022 in de bloemetjes gezet. Zij zullen een speciaal herdenkingsplaatje ontvangen om hun jarenlange engagement voor het goed onderhoud van hun erfgoed in de kijker te zetten.

Leeswijzer

Dit jaaractieplan beschrijft de volledige werking van Monumentenwacht Vlaanderen in 2022, en verantwoordt dus zowel de acties waarvoor provinciale subsidies worden ingezet als de acties waarvoor subsidies van de Vlaamse overheid worden ingezet.

Aangezien verschillende activiteiten, opleidingen, ... tijdens (de eerste helft van) het lopende werkingsjaar uitgesteld moesten worden omwille van de corona-maatregelen, werden een aantal zaken opnieuw opgenomen in het actieplan 2022.

2. Bestuur

Raad van Bestuur / Algemene Vergadering

De Raad van Bestuur (RVB) en de Algemene Vergadering (AV) van Monumentenwacht Vlaanderen vzw bestaan uit de bevoegde gedeputeerden uit de vijf provincies, aangevuld met Vicky De Backer, stafmedewerker bij de Vlaamse Vereniging voor Provincies (VVP), tevens secretaris van Monumentenwacht Vlaanderen. Voorzitter van de Raad Van Bestuur en de Algemene Vergadering is Luk Lemmens.

In 2021 bleef de samenstelling van de RVB/AV ongewijzigd. Eind 2021 werd Jens Ulehake als VVP-stafmedewerker opgevolgd door Vicky De Backer.

Samenstelling RVB/AV 2022:

- Luk Lemmens (prov. Antwerpen – voorzitter)
- Igor Philtjens (prov. Limburg)
- An Vervliet (prov. Oost-Vlaanderen)
- Tom Dehaene (prov. Vlaams-Brabant)
- Sabien Lahaye-Battheu (prov. West-Vlaanderen)
- Vicky De Backer (VVP)

Dagelijks Bestuur / InterProvinciaal Overleg

Het Dagelijks Bestuur (DB) bestaat uit de bevoegde ambtenaren van de vijf Vlaamse provincies (= A-Commissie Erfgoed): Joke Bungeneers (Antwerpen), Sandro Claes (Limburg), Nele De Cuyper (Vlaams-Brabant), Frederik Demeyere (West-Vlaanderen), Anneke Lippens (Oost-Vlaanderen) en Jo Rombouts (Oost-Vlaanderen – voorzitter DB). Het Dagelijks Bestuur komt tweemaandelijks bijeen rond de beleidsmatige aspecten van de werking.

Meer operationele afspraken worden gemaakt in het kader van het InterProvinciaal Overleg (IPO), bestaande uit de teamverantwoordelijken / diensthoofden van de provinciale monumentenwachten: Erik Müller (Antwerpen), Carolien Goeleven (Limburg), Filip Kint (Oost-Vlaanderen), Els Deconinck (Vlaams-Brabant) en Tracy Maenhout (West-Vlaanderen). Het IPO komt maandelijks bijeen.

Jaarlijks wordt ook een gezamenlijke vergadering van het DB en het IPO georganiseerd, meestal rond een bepaald thema.

3. Ondersteuning & kwaliteitszorg

Een van de hoofdtaken van Monumentenwacht Vlaanderen is de ondersteuning van de provinciale Monumentenwachten, onder meer door het opbouwen en delen van expertise en door in te zetten op een kwalitatieve en uniforme dienstverlening ten aanzien van abonnees.

Vijf adviseurs, elk met hun eigen expertise, worden ingezet voor de realisatie van de doelstellingen van zowel de provincies als van de Vlaamse overheid. De adviseurs staan in voor een permanente opbouw en uitwisseling van expertise bij de wachters, onder meer door het organiseren van vorming en overleg. De koepel zorgt ook voor het verzamelen van relevante informatie, het opsporen van nieuwe ontwikkelingen en opvolgen van evoluties in de regelgeving, ... en het doorgeven van deze informatie aan de monumentenwachters, maar ook aan de leden en externe stakeholders.

Om meer in te zetten op een geïntegreerde en integrale werking werd in 2020 gestart met een 'pool' van adviseurs binnen Monumentenwacht Vlaanderen waarin de expertises van de verschillende adviseurs gebundeld worden. Hoewel de opstart van het nieuwe systeem werd doorkruist door de corona-pandemie, leidde het werken met een adviseurspool tot een efficiëntere opvolging van de taken en een betere ondersteuning van de provinciale monumentenwachten. Daarnaast zet Monumentenwacht Vlaanderen sterker in op de zichtbaarheid van de resultaten van het geleverde werk en op een optimale aanwezigheid in de provincies om de monumentenwachters met raad en daad bij te staan. Uiteraard werd ook dit laatste aspect het voorbije anderhalf jaar sterk bemoeilijkt door de corona-crisis en de bijhorende lockdowns. Een positief gevolg was dan weer dat de medewerkers intensief aan de slag gingen met online toepassingen om de fysieke dienstverlening te vervangen.

In de loop van 2021 verliet de gespecialiseerde adviseur archeologie de organisatie om een nieuwe professionele uitdaging aan te gaan. Als gevolg hiervan geeft Monumentenwacht vanaf 2022 een nieuwe invulling aan de dienstverlening naar archeologische sites toe. Het uitvoeren van zuiver archeologische inspecties zal vanaf nu niet meer gebeuren vanuit de koepel, maar door de borging van de jarenlang opgebouwde expertise kunnen de provinciale monumentenwachten een belangrijk deel van de archeologische objecten in het ledenbestand verder blijven ondersteunen. Eind 2021 komt een nieuwe adviseur in dienst bij Monumentenwacht Vlaanderen, waardoor een aantal taken binnen de adviseurspool herschikt zal worden.

Met betrekking tot de interne ondersteuning bouwt de werking grotendeels verder op de werking van de voorbije jaren, waarbij de klemtoon ligt op advies en expertise, kennisborging en kennisdeling, kwaliteitszorg en ijking, opleidingen en ondersteuning van de monumentenwachters. Daaraan gekoppeld zijn de verschillende werkgroepen en overlegmomenten waarbij Monumentenwacht Vlaanderen en in het bijzonder de adviseurs een schakelfunctie vervullen.

3.1. Advies & expertise

In 2022 wordt door de pool van adviseurs permanent gewerkt aan de ondersteuning van de provinciale monumentenwachten. Wachters met inhoudelijke en praktische vragen in verband met dingen die ze op inspectie tegenkomen of aan abonnees willen adviseren, worden door het team verder geholpen (helpdeskfunctie / meelopen op inspectie / ...). Daarnaast worden vragen en opdrachten uitgewerkt die vanuit verschillende werkgroepen, vanuit het IPO/DB of vanuit de werking van Monumentenwacht Vlaanderen kunnen komen.

3.1.1. Kennisopbouw

Om een degelijke kwalitatieve en inhoudelijke ondersteuning te kunnen bieden, is het belangrijk voor de adviseurs om informatie te verzamelen, deze op een gestructureerde manier op te slaan en beschikbaar te maken voor alle medewerkers van Monumentenwacht. Zowel externe 'informatie' - zoals voor de werking van Monumentenwacht relevante wetenschappelijke publicaties - als interne 'informatie' - zoals bv. inspecties en inspectieverslagen van atypische objecten of wie gespecialiseerd is in een bepaald onderwerp - zitten vervat in het 'informatie verzamelen'.

3.1.2. Ontsluiting informatie

De adviseurs zetten samen in op het gestructureerd beschikbaar maken van deze informatiestroom, o.a. door de digitale bib en ABC-mappen te actualiseren en makkelijker doorzoekbaar te maken. Hiervoor wordt sinds het najaar van 2020 gebruik gemaakt van de bibliografische software Zotero. Ook het intern beschikbaar stellen van de verzamelde informatie over uitvoerders, leveranciers en producten kadert in deze doelstelling. In 2022 zal dan ook verder ingezet op het uitbreiden van de beschikbare informatie, en dit in samenwerking met de provinciale monumentenwachten.

3.1.3. Adviesvragen

De adviesvragen van abonnees en monumentenwachters die regelmatig binnenkomen, worden behandeld. Sinds 2020 worden deze adviesvragen ook structureel bijgehouden.

3.1.4. Onderhoudsfiches

Waar nuttig wordt de informatie breder ingezet en verwerkt in (digitale) onderhoudsfiches of informatiefiches. Zoals voorgaande jaren wordt intensief ingezet op het maken, updaten en ontsluiten van onderhoudsfiches met praktische informatie die bij de inspectierapporten kunnen gevoegd worden. Er staan onder meer aanvullende fiches op de planning voor brandpreventie,

ongedierte en schimmels, muurafwerkingen.... Onderhoudsfiches over groen en glas-in-lood worden afgewerkt naar aanleiding van afgelopen of geplande studiedagen.

3.1.5. Onderhoudsbrochures

Het publiceren van uitgebreidere onderhoudsbrochures heeft momenteel een minder hoge prioriteit, omdat het uitwerken van de praktisch toepasbare onderhoudsfiches voor de monumentenwachters belangrijker is. Indien noodzakelijk, zullen (de digitale versies van) de bestaande brochures wel geactualiseerd worden.

De onderhoudsbrochure glas-in-lood werd in 2021 gelanceerd. De brochure zal voorgesteld worden tijdens een publieksmoment begin 2022. Naar aanleiding van deze publicatie zal een opleiding glas in lood voor alle wachters worden georganiseerd.

In 2022 wordt een nieuwe brochure gepubliceerd, met als voorlopige werktitel 'Stille Kerken'. Deze brochure zet in op het onderhoud van kerken waarvan de bestemming verandert. Dit betreft een zeer diverse problematiek die gaat van het maken van goede afspraken bij mede- en nevenbestemming van gebouwen van de eredienst tot kerken die hun deuren voor lange tijd sluiten en waar periodiek onderhoud helemaal dreigt stopgezet te worden. Monumentenwacht wil met deze brochure eigenaar/beheerders ondersteunen om het gebouw, het interieur en het roerend erfgoed goed voor te bereiden op deze veranderingen en de juiste maatregelen te nemen op het vlak van onderhoud en bewaring.

3.1.6. Groen erfgoed

Naast de bestaande samenwerkingsovereenkomsten met het Agentschap Natuur en Bos en met de Vlaamse Landmaatschappij werd in 2021 ook een samenwerkingsovereenkomst opgesteld en afgesloten met Natuurpunt. Voor het optimaal behoud van het onroerend erfgoed in de gebieden van Natuurpunt zal de expertise van Monumentenwacht in de toekomst structureel worden ingezet. Natuurpunt zal op haar beurt kennis delen over groen erfgoed en natuurbeheer. Beide partners zullen hierover op regelmatige basis overleg plegen.

Verder wordt er op het vlak van groen erfgoed gestreefd naar expertiseopbouw en -deling en het uitbouwen van een netwerk. Er zal verder ingezet worden op de versterking van de basiskennis bij de wachters voor het herkennen van groene erfgoedwaarden.

3.1.7. Calamiteiten - schade door overstromingen

Op vraag van CIPAR bood Monumentenwacht in 2021 ondersteuning aan de door overstromingen getroffen kerken in Wallonië. In 2021 werden in dit verband enkele inspecties uitgevoerd.

Monumentenwacht acht het heel belangrijk hier de nodige lessen uit te trekken en de opgedane kennis op een goede en bruikbare manier te borgen voor de toekomst. Naast het belang van

solidariteit over de taalgrens heen en de constructieve en leerrijke samenwerking met de collega's in Wallonië, ligt hier ook een belangrijke opportuniteit voor Monumentenwacht om ervaring op te doen en kennis te verwerven.

Aangezien gelijkaardige calamiteiten zich in de toekomst (mogelijks/waarschijnlijk) nog zullen voordoen, wil Monumentenwacht Vlaanderen actief inzetten door het borgen van deze kennis en het aanpassen van de database zodat de gegevens mij calamiteiten onmiddellijk beschikbaar zijn en kunnen ingezet worden. Hierdoor zal Monumentenwacht bij een waterramp in Vlaanderen onmiddellijk en adequaat kunnen reageren en haar leden op het terrein kan bijstaan.

Dit zal gebeuren door:

- Het organiseren van een online lerend netwerk waar alle interieurwachters van Vlaanderen schadebeelden en daaraan gekoppelde adviezen bespreken.
- Het maken van een MoRA sjabloon voor rapportage (quickscans / inspecties)
- Het voorbereiden van standaardteksten met omschrijving van schadebeelden
- Het voorbereiden van standaardadviesfiches

3.1.8. Werking topstukken/cultuurgoederen

De meeste kerken en kloosters met topstukken en/of cultuurgoederen zijn lid van Monumentenwacht. Om deze niet-professionele erfgoedbewaarders beter te ondersteunen in het beheer van dit uitzonderlijk erfgoed werden in 2020 en 2021 de nodige aanpassingen gedaan aan het rapportagesysteem (MoRA I). In 2021 werd ingezet op ijkinspecties van topstukken om de inspectiemethodiek en rapportage over de provinciegrenzen heen op elkaar af te stemmen. In 2022 zullen deze inspanningen verdergezet worden.

3.2. Kwaliteitsbewaking, standaardisering en ijking

De expertise van de monumentenwachters en de kwaliteit van hun prestaties wordt op peil gehouden en verhoogd door integrale kwaliteitszorg. Het organiseren van verschillende acties in functie van deze kwaliteitszorg, standaardisering en ijking gebeurt op verschillende niveaus, in samenwerking tussen Monumentenwacht Vlaanderen en de provinciale Monumentenwachten.

3.2.1. Interactie provinciale monumentenwachten

Door mee te gaan op inspectie, inspectierapporten te analyseren, ijkinspecties en gezamenlijk rapporteren, worden de verschillen in de werking in de provincies duidelijk en kan hier gericht op ingespeeld worden. De bedoeling is het optimaliseren van de werking over de provinciegrenzen heen, met nadruk op ondersteuning en kwaliteitsbewaking. Aansluitend kunnen de adviseurs op vraag ook toelichting geven over bepaalde thema's op een provinciaal teamoverleg of permanentiedagen inlassen waarbij ze in de provincies beschikbaar zijn voor vragen rond het gebruik van de rapportagesystemen, zowel voor nieuwe wachters als voor ervaren wachters.

3.2.2. Ijkinspecties

In 2022 wordt verder ingezet op ijking, zowel op provinciaal als op interprovinciaal niveau. Het doel van deze ijkinspecties is tweeledig: enerzijds het bevorderen en delen van de expertise van de wachters en anderzijds het uniformiseren van de rapportage, conditiebeoordeling, terminologie en adviezen.

3.2.3. Interprovinciale uitwisseling

Een andere manier om standaardisering en ijking te bevorderen zijn de interprovinciale uitwisselingen. Voor 2022 is geen georganiseerde provinciale uitwisseling voorzien, maar worden een aantal ad hoc initiatieven genomen. Daarnaast is informeel collegiaal overleg belangrijk voor een goede evaluatie van de schadebeelden en rapportage. Ook wordt tijdens de ijkinspecties ingezet op kennisuitwisseling over de provinciegrenzen heen en tussen ervaren en minder ervaren wachters. Op maat georganiseerde opleidingen worden beschouwd als noodzakelijke kennis en creëren de mogelijkheid om met de collega's in discussie te gaan. Wat hieruit volgt zijn nieuwe onderhoudsfiches en standaardteksten of een update van bestaande fiches en standaardteksten, bepalingen van afbakening tussen disciplines en ook (interprovinciale) ijking.

3.2.4. Inspectiemethodiek

Monumentenwacht werkt in 2022 verder aan het ontwikkelen en optimaliseren van zijn rapportagesysteem. In het najaar van 2021 konden zo ook de wachters funerair erfgoed overschakelen naar het nieuwe rapportagesysteem waardoor nu alle disciplines in hetzelfde systeem rapporteren. In 2022 wordt de huidige tool verder geoptimaliseerd op basis van de noden van de wachters. Zo zal onder andere verder bekeken worden welke stappen we moeten nemen voor het gebruik van de applicatie op locatie (voor funerair werden hiervoor de eerste testen uitgevoerd). Daarnaast bekijken we ook welke verbeteringen nodig zijn om het gebruiksgemak van de applicatie te verhogen, hoe de "look&feel" kan verbeteren en hoe we meer gepersonaliseerde rapporten kunnen aanmaken afhankelijk van de noden van de abonnee.

Om de verwachtingen van de wachters zo goed mogelijk in te schatten, worden er algemene overlegmomenten voorzien (MoRA-werkgroep), overlegmomenten per discipline en provinciale overlegmomenten.

3.3. Opleidingen

De expertise wordt op peil gehouden en vergroot door het organiseren van opleidingen en interne uitwisselingsmomenten. Dit is een belangrijke taak van Monumentenwacht Vlaanderen. De opleidingen zijn gemengd: praktijk en theorie komen hier aan bod. Ze staan - voor zover als mogelijk - open voor alle disciplines binnen Monumentenwacht en de erfgoedzorg. De opleidingen worden waar mogelijk op elkaar afgestemd en/of gezamenlijk georganiseerd.

3.3.1. Basisopleidingen en voortgezette opleidingen

De opleidingen georganiseerd door Monumentenwacht Vlaanderen zijn specifiek voor de monumentenwachters en aangepast aan hun opdrachten en taken. Er wordt aandacht besteed aan de materiaaltechnische aspecten, schadebeelden, onderhoud, beheer, conservering en maatregelen voor bewaring. Ze kunnen opgedeeld worden in basisopleidingen en een voortgezet opleidingspakket. De grote expertise van collega's monumentenwachters kan actief gedeeld worden op (thematische) overlegmomenten of bijvoorbeeld door het organiseren van 'Teach the Teacher'-opleidingen. Dit is een belangrijke manier van kennisuitwisseling en het borgen van kennis binnen de organisatie. Er wordt steeds geprobeerd om een gespecialiseerde opleiding te laten volgen op een basisopleiding over hetzelfde thema. Hierdoor kunnen minder ervaren wachters met de nodige bagage de gespecialiseerde opleidingen volgen. Tijdens de verschillende opleidingen wordt er ook gestreefd naar hands-on ervaring waarbij de theorie aan de praktijk wordt gekoppeld en de haalbaarheid van aanbevelingen wordt geëvalueerd. Sommige opleidingen worden ook opengesteld voor externe partners (zoals IOED's, Regionale Landschappen,...).

Voor een voorlopig overzicht van de data van de opleidingen die gepland zijn in 2022, verwijzen we naar het jaaroverzicht in bijlage bij dit actieplan. Volgende opleidingen zijn al concreet gepland:

Teach the Teacher 'onderhoud schrijnwerk'
Basisopleiding houtpathologie
Vleermuizen op kerkzolders (provinciaal)
Natuursteenwandelingen (provinciaal)
Divers erfgoed | Eigenheden & bijzonderheden van de Niet-Rooms-Katholieke erediensten, erkend in Vlaanderen

i.s.m. PARCUM

Verder zijn er nog plannen voor opleidingen rond glas in lood en bouwkeramiek.

3.3.2. Atelier- en werfbezoeken

Monumentenwachters zijn specialisten in preventieve conservering en onderhoud, maar generalisten in restauratie en interveniërende conservering. Dit generalistisch profiel vraagt een brede technische expertise en materiaalkennis. Daarom is het belangrijk actief in te zetten op contacten met het werkveld door het organiseren van atelier- en werfbezoeken. Tijdens deze

contacten met restauratoren en gespecialiseerde aannemers wordt uitleg gegeven over de toegepaste hersteltechnieken en houden de monumentenwachters voeling met nieuwe trends binnen de onderhoud- en restauratiepraktijk.

In de loop van 2022 zal, indien mogelijk, een werfbezoek gebracht worden met als thema 'fabrieksschoorstenen'. Deze activiteit was al eerder voorzien, maar moest door corona uitgesteld worden. Op de planning staan in 2022 ook een bezoek aan de ateliers van de Commonwealth War Graves Commission in Ieper, en een bezoek aan Atelier Mestdagh (conservatie glas-in-lood).

3.3.3. Veiligheidsopleidingen

Monumentenwacht Vlaanderen coördineert en organiseert verschillende veiligheidsopleidingen, zoals voorzien in de afspraken die zijn opgenomen in de samenwerkingsovereenkomst 2020-2025.

Voor meer informatie verwijzen we naar hoofdstuk 7.

3.3.4. Externe opleidingen

Naast de specifiek op maat georganiseerde opleidingsdagen, verzamelen de adviseurs - de voor de werking van Monumentenwacht - interessante externe studiedagen en opleidingen in een opleidingsagenda. Zowel de interne als externe opleidingen of studiedagen worden permanent bekend gemaakt via de opleidingsagenda. Alle monumentenwachters hebben hierop toegang. Specifieke basisopleidingen en intern georganiseerde opleidingen worden eveneens per mail gecommuniceerd. De monumentenwachters stellen - in samenspraak met hun leidinggevenden - een pakket samen uit de interne en externe opleidingen.

3.4. Projecten met externe partners

In 2021 lanceerde Monumentenwacht samen met PARCUM, FARO en de Nederlandse Rijksdienst Cultureel Erfgoed aan een Vlaamse versie van de bestaande Nederlandse poster rond brandpreventie, 'Brandveiligheid in gebouwen van de eredienst: bewust worden-zijn-doen in 5 stappen'. De poster is ondertussen gelanceerd en in 2022 wordt er verder ingezet op sensibilisering rond brandveiligheid. Monumentenwacht zal eigenaars/beheerders verder ondersteunen door het opmaken van duidelijke informatiefiches rond dit thema.

Naar aanleiding van de corona-maatregelen werkten Monumentenwacht Vlaanderen en PARCUM samen aan een informatiefiche met richtlijnen over de omgang met waardevol religieus erfgoed in tijden van corona. Zo willen we vermijden dat er onherroepelijke schade wordt aangericht door het onoordeelkundig reinigen of ontsmetten van interieuronderdelen en objecten of door het kleven van stickers op waardevolle vloeren. Aangezien heel wat erfgoed toch is bestickerd zal er in 2022 werk gemaakt worden van informatiefiches over het verwijderen van deze bestickering op verschillende materialen.

In 2020 werd Monumentenwacht uitgenodigd door FARO om de werking van Monumentenwacht interieur voor te stellen op de infosessies voor nieuwe eigenaars van topstukken textiel.

De infosessies konden in 2020 omwille van corona niet doorgaan en werden verplaatst naar het voorjaar van 2022:

- 9 febr. 2022 Gent ism Monumentenwacht Oost-Vlaanderen
- 10 febr. 2022 Antwerpen ism Monumentenwacht Antwerpen
- 11 febr. 2022 Leuven ism Monumentenwacht Vlaams-Brabant

In 2021 werd met alle partners beslist ook in te zetten op het maken van informatieve filmpjes over religieus textiel: o.m. over het topstukkendecreet, het belang van religieus textiel, schade aan religieus textiel en het bewaren ervan. Monumentenwacht interieur staat in voor een filmpje over 'Wat bedreigt religieus textiel (obv de 10 schadefactoren)'. Tijdens de 'ijkinspecties textiel' wordt hiervoor het nodige beeldmateriaal verzameld.

In het kader van het project Hemelsbreed | Divers religieus erfgoed in Vlaanderen voerden PARCUM en KADOC-KULeuven in 2019/2020 onderzoek naar het erfgoed en de erfgoednaden van de anglicaanse, islamitische, israëlitische, orthodoxe en protestants-evangelische eredienst. Uit de bevraging van deze gemeenschappen is gebleken dat er een grote nood is aan ondersteuning in het onderhoud van de gebouwen, het interieur en het roerend erfgoed. In navolging van dit project werd in 2021 samengewerkt met PARCUM om ook de niet-rooms-katholieke gemeenschappen te sensibiliseren en te motiveren om actief in te zetten op preventie en goed onderhoud van het gebouw en het interieur. Op 1 oktober 2021 werd het webinar 'Regulier onderhoud van mijn gebouw van de eredienst: beter voorkomen dan genezen' georganiseerd. Alle geloofsgemeenschappen waren hier vertegenwoordigd. Dit project zal in 2022 gefinaliseerd worden met een opleiding op 28 april 2022 voor de interieurwachters over de eigenheden en bijzonderheden van deze geloofsgemeenschappen en hun cultus. Verder zal het rapportagesysteem van interieur inhoudelijk aangevuld worden zodat bij in de interieurrapporten de juiste terminologie kan opgenomen worden.

3.5. Overlegorganen en werkgroepen

Binnen de werking van Monumentenwacht komen verschillende interprovinciale overlegorganen en werkgroepen op geregelde basis bijeen. Bij verschillende werkgroepen worden ook externen betrokken. Voor een voorlopig overzicht van de data van de overlegmomenten die gepland zijn in 2022, verwijzen we naar het jaaroverzicht in bijlage bij dit actieplan.

Naast de vaste werkgroepen en overlegorganen, die hieronder kort toegelicht worden, worden geregeld ad hoc werkgroepen opgestart, vb. rond varend erfgoed, drones, ...

Interne overlegorganen

MoRA-overleg

In de MORA-werkgroep worden de verschillende disciplines (bouwkunde, interieur, molens, funerair, groen,...) en provincies vertegenwoordigd . De werkgroep wordt in de eerste plaats beschouwd als een platform voor alle ontwikkelingen en kennisuitwisseling tussen de verschillende disciplines. In deze werkgroep kunnen gezamenlijke afspraken gemaakt worden of kan net bepaald worden waar de disciplines een eigen weg in slaan. Specifieke zaken eigen aan één bepaalde discipline worden in de eigen werkgroep besproken.

Overleg Welzijn op het Werk (WoW)

Drie keer per jaar worden op het WoW-overleg thema's rond veiligheid en preventie besproken.

ICT-adminoverleg

Enkele keren per jaar komen de administratieve medewerkers en de ICT-adviseur samen om relevante onderwerpen te bespreken.

Werkgroep monitoring

In 2019 werd een nieuwe werkgroep opgericht die zich in eerste instantie heeft gebogen over de inhoudelijke invulling van de monitoring van de toestand van het onroerend erfgoed in het ledenbestand van Monumentenwacht. Het is de bedoeling dat deze werkgroep ook in 2022 samenkomt, o.a. om de verdere opvolging van de jaarlijkse monitor en de resultaten van de ledenbevragingen te bespreken.

Werkgroep communicatie

In functie van de vernieuwing van de website van Monumentenwacht werd een nieuwe werkgroep 'communicatie' opgericht, die nadien een meer duurzaam karakter kreeg. De werkgroep komt 1 à 2 keer per jaar samen, en legt de link met de provinciale communicatie-afdelingen.

Thematische werkgroepen

Bouwkundig overleg

Met een vertegenwoordiger van iedere provincie wordt 3 x / jaar vergaderd om onderling informatie uit te wisselen. Enkele vaste agendapunten worden overlopen (opleiding, werking bouwkunde, ...). Daarnaast worden agendapunten aangedragen door de afgevaardigden of de adviseur(s). De afwerking van onderhoudsfiches zal regelmatig op de agenda staan.

Interieuroverleg

Drie keer per jaar komen alle interieurwachters samen voor een interieuroverleg. In 2022 wordt hierbij opnieuw gefocust op overleg met partners uit het erfgoedveld, onder meer aan de hand van netwerkmomenten. In 2022 wordt verder gefocust op de uitbouw van de rapportagetool voor interieur. Om dit traject te begeleiden zullen ook MoRA-interieuroverlegmomenten georganiseerd worden.

Molenoeverleg

Dit overleg vindt een tweetal keer per jaar plaats, afhankelijk van de noden. Op het overleg wordt ruimte voorzien om elkaar cases voor te stellen of specifieke vragen te stellen over bepaalde problemen. Zo nodig wordt het overleg georganiseerd op een molen waarover vragen zijn of waar werken worden uitgevoerd.

Werkgroep funerair erfgoed

Dit overleg focust op de werking rond funerair (en klein) erfgoed. De werkgroep komt een tweetal keer per jaar samen, afhankelijk van de noden. Sinds het najaar 2021 gebeurt de rapportage van de funeraire inspecties nu ook in de rapportagetool MoRA. In 2022 zal de werkgroep zich daarom nog voornamelijk focussen op de verdere optimalisatie van MoRA in functie van de funeraire noden en het inspecteren en rapporteren met een tablet op locatie. Daarnaast wordt ook aandacht besteed aan ijking, kwaliteitszorg, expertiseopbouw en -deling, promotie enz. Waar relevant worden externe specialisten of partners uitgenodigd. Er wordt getracht om om aan minstens één overleg ook een terreinbezoek te koppelen.

Werkgroep groen erfgoed

Deze werkgroep bestaat, behalve uit monumentenwachters ook deels uit externen (Regionale Landschappen, agentschap Onroerend Erfgoed,...). De werkgroep werd recent opgericht van de nood aan een actieve

Geregeld worden ook tijdelijke werkgroepen gevormd om zich over een bepaalde thematiek te buigen. Zo werd in 2021 een werkgroep opgericht om ervaringen uit te wisselen rond het gebruik van drones, die zeker ook in 2022 zijn werkzaamheden zal verderzetten.

4. Samenwerking Vlaamse overheid

4.1. Inhoudelijk

Het agentschap Onroerend Erfgoed is en blijft een sleutelpartner voor Monumentenwacht. Monumentenwacht Vlaanderen streeft dan ook naar een intensieve, wederzijdse samenwerking op verschillende vlakken en het maximaal uitwisselen van informatie en expertise, en dit op basis van wederzijds vertrouwen en een volwaardig partnerschap.

Deze samenwerking wordt in heel wat aspecten van de werking van Monumentenwacht Vlaanderen gerealiseerd, en is vaak gebaseerd op permanent overleg en persoonlijke contacten tussen medewerkers van Monumentenwacht en medewerkers van het agentschap. Geregeld worden medewerkers van het agentschap uitgenodigd om deel te nemen aan overlegmomenten rond specifieke thema's, of wordt hun inhoudelijke input gevraagd in bepaalde dossiers. Anderzijds werken de medewerkers van Monumentenwacht Vlaanderen mee aan verschillende initiatieven van het agentschap Onroerend Erfgoed.

Monumentenwacht stelt ook in 2022 een deel van de adviesrapporten op een structurele manier ter beschikking van het agentschap. Het gaat hierbij om de rapporten van de beschermde erfgoedobjecten van openbare besturen, en objecten van andere eigenaars die toestemming gaven voor deze uitwisseling. De provinciale administratieve medewerkers verzamelen en bezorgen de betreffende rapporten om de drie maanden, op basis van een afgesproken procedure.

Zoals de voorbije jaren, voorziet Monumentenwacht ook in 2022 weer maximum drie inspectiedagen (per provincie) ten behoeve van de Vlaamse overheid. Deze kunnen gebundeld aangevraagd worden via de koepel, maar ook ad hoc aanvragen bij de provinciale Monumentenwachten zijn mogelijk.

Naast het agentschap Onroerend Erfgoed werkt Monumentenwacht Vlaanderen ook samen met andere actoren binnen de Vlaamse Overheid. Zo is er een structurele samenwerkingsovereenkomst met het agentschap Natuur en Bos en de Vlaamse Landmaatschappij.

4.2. Praktisch

De Vlaamse overheid heeft in haar begroting voor 2022 een werkingssubsidie van 255.000 euro voorzien voor Monumentenwacht Vlaanderen. Monumentenwacht Vlaanderen dient voor het einde van 2021 een jaaractieplan en een begroting in bij het agentschap Onroerend Erfgoed.

Zoals de voorbije jaren, wenst Monumentenwacht Vlaanderen op geregelde tijdstippen structureel overleg te plegen met het agentschap Onroerend Erfgoed om de samenwerking op te volgen.

4.3. Monitoring

In 2020 kende de Vlaamse overheid een eenmalige bijkomende werkingssubsidie van 40.000 euro toe aan Monumentenwacht Vlaanderen. Met deze subsidie kon Monumentenwacht een aantal grote stappen zetten in het monitoren van de toestand van het onroerend erfgoed in het ledenbestand en het delen van deze informatie met het breder publiek.

De hoofddoelstelling van deze opdracht is het in kaart brengen van de fysieke toestand van het onroerend erfgoed in het ledenbestand van Monumentenwacht, en het op jaarlijkse basis opvolgen van de evolutie van de toestand van dit onroerend erfgoed. Daarnaast wenst Monumentenwacht een beter zicht te krijgen op de impact van de eigen werking op de toestand van het erfgoed.

In 2021 werd het eerste monitoringsrapport aangeleverd aan de Vlaamse overheid. Dit rapport met statistieken, vaststellingen en interpretaties op basis van de bij Monumentenwacht aangesloten en geïnspecteerde objecten wordt beschouwd als een soort 'nulmeting'. In 2022 zullen het rapport en de dashboards een eerste update krijgen met de gegevens uit de Monumentenwacht databank van 2021 en een uitbreiding met de resultaten van de ledenbevraging.

Meer kwalitatieve gegevens worden in kaart gebracht via de 'bevraging over de impact van de werking van Monumentenwacht op het onroerend erfgoed van het ledenbestand en de noden van haar leden'. Aanvullend wordt een overleg gepland met de monumentenwachters om op basis van hun expertise en ervaringen, tendensen zichtbaar maken die via de kwantitatieve analyse niet gedetecteerd worden. Na elke bouwkundige inspectie wordt elk lid bevraged naar hun tevredenheid en verwachtingen via de geautomatiseerde 'Tevredenheidsbevraging over de dienstverlening van Monumentenwacht'. De resultaten van beide bevragingen zullen de monitoringsresultaten verder voeden, en kunnen tegelijk bijdragen aan een permanente optimalisering van de werking van Monumentenwacht.

In een samenwerking tussen de diensten Erfgoed en Data en Analyse van de vijf provincies zal een selectie van relevante gegevens uit de databank van Monumentenwacht mee het luik 'onroerend erfgoed' van 'Provincies in Cijfers' voeden, een toepassing die werd ontwikkeld door de Vlaamse provincies. Data van de monitoring van Monumentenwacht worden zo ook bijkomende toegankelijk voor een breder publiek.

Het agentschap Onroerend Erfgoed publiceert een Erfgoedmonitor die jaarlijks geactualiseerd wordt. Relevante gegevens uit de monitoring van Monumentenwacht zouden hieraan kunnen bijdragen. In overleg met het agentschap zal worden bekeken welke indicatoren hiervoor zinvol kunnen zijn.

5. Stakeholders & community

5.1. Delen van expertise met het erfgoedveld

Monumentenwacht streeft naar een optimale expertisedeling, en neemt actief deel aan belangrijke studie- en netwerkdagen. Monumentenwacht is lid van verschillende werkgroepen en stuurgroepen. Om de dienstverlening intern op een kwalitatieve manier mogelijk te maken, mogen de adviseurs het contact met het erfgoedveld niet verliezen. Hiervoor wordt geregeld overlegd en samengewerkt met erfgoedconsulenten en andere professionele spelers zoals Parcum, KIK, FARO, KU Leuven, UA Antwerpen, WTA Nederland-Vlaanderen... De werking en thema's van de bijeenkomsten en klankbordgroepen worden regelmatig gecommuniceerd via de verschillende overlegmomenten.

Er wordt niet onmiddellijk actief ingezet om deel te nemen aan stuurgroepen, maar netwerkmomenten worden wel aangegrepen om de contacten 'warm' te houden en vragen voor samenwerking zullen met plezier intern besproken en in de mate van het mogelijke opgevolgd worden. Geregeld worden ook artikels en bijdragen in vaktijdschriften gepubliceerd. De algemeen coördinator van Monumentenwacht Vlaanderen is lid van de redactie van M&L.

De adviseurs van Monumentenwacht Vlaanderen worden geregeld uitgenodigd om hun kennis over bepaalde thema's te delen op studiedagen en congressen. Een presentatie over het onderhoud van Mariagrotten en cementrustiek was vorig jaar gepland in het kader van een studiedag van Parcum, maar omwille van de coronamaatregelen wordt een nieuwe datum gezocht in het voorjaar van 2022.

5.2. Ondersteuning en begeleiding abonnees

De voorbije jaren werden een aantal belangrijke noden en verwachtingen gedetecteerd bij eigenaars en beheerders van onroerend erfgoed. Parallel met de monitoring wil Monumentenwacht dan ook inspelen op deze noden door tools aan te bieden voor een continue ondersteuning en begeleiding van eigenaars en beheerders. Voor de leden wenst Monumentenwacht op termijn een aparte dienstverlening aan te bieden aansluitend op enkele nijpende behoeften zoals referentielijsten van uitvoerders, een kostenbibliotheek, onderhoudsfiches, een onderhoudslogboek, ...

Sinds 2020 wordt gewerkt aan de samenstelling van referentielijsten van uitvoerders van onderhoud- en herstellingswerken en leveranciers van producten. Ook werd de lijst met kostprijzen van de voormalige KPI-dienst omgezet naar een gebruiksvriendelijker spreadsheet-document volgens de indeling van de vernieuwde MoRA-rapporten.

Deze lijsten vormen een belangrijke ondersteuning voor de leden van Monumentenwacht via de provinciale monumentenwachten. De gegevens van uitvoerders en leveranciers worden permanent geactualiseerd door de adviseurs. De input zowel van de monumentenwachters als van de leden is daarbij ook van groot belang.

In 2022 wordt, in navolging van de ledenbevraging in 2021, ook een uitgebreide bevraging aan uitvoerders van onderhoud- en herstellingswerken in gang gezet met als doel o.a. het verbeteren van deze lijsten en het polsen naar uitdagingen bij het onderhoud van historische gebouwen.

5.3. Uitbouwen community

Op termijn streeft Monumentenwacht Vlaanderen naar de introducering van een online community waarop eigenaars, experts en professionals expertise en ervaringen kunnen delen. Een platform waar eigenaars/beheerders van gebouwd erfgoed elkaar kunnen steunen bij de dagdagelijkse uitdagingen die het onderhoud van historische panden met zich mee brengt. De mogelijkheden inzake ICT-noden en hieraan verbonden kosten zullen verder worden onderzocht.

In de loop van 2021 werden vier online 'vragenuurtjes' georganiseerd voor het brede publiek, dit wordt in 2022 voortgezet. Bij de tweemaandelijks sessies kunnen de deelnemers zelf hun vragen stellen aan interne en externe specialisten over gevarieerde actuele onderwerpen betreffende preventief onderhoud. In elke sessie wordt een bepaalde thema behandeld aan de hand van een korte presentatie en een vragenronde. In de presentatie worden eveneens specifieke vragen van de deelnemers verwerkt die bij de inschrijving zijn verzameld.

Volgende thema's zijn opgenomen in de planning van 2022:

- veiligheid en toegankelijkheid van daken, goten, zolders en kapruimtes;
- onderhoud van parket en andere houten binnenvloeren;
- verwijderen van begroeiing op of in de buurt van het gebouw;
- monitoring van insectenaantasting;
- winterklaar maken van gebouwen en roerend erfgoed;
- onderhoud van elementen in natuursteen.

5.4. 30 jaar Monumentenwacht

Monumentenwacht Vlaanderen vierde in 2021 zijn 30ste verjaardag. In 2022 zullen ook de provinciale Monumentenwachten 30 kaarsjes uitblazen.

Een groot project in dit kader is de ontwikkeling van een (fysieke) onderhoudskalender, die in het voorjaar van 2022 aan alle leden zal verdeeld worden. Daarnaast worden de leden die al 30 jaar zijn aangesloten bij Monumentenwacht, in 2022 in de bloemetjes gezet. Zij zullen een speciaal herdenkingsplaatje ontvangen om hun jarenlange engagement voor het goed onderhoud van hun erfgoed in de kijker te zetten.

In 2021 werd een van vroegste leden in de kijker gezet met een interview dat op de website verscheen. In de loop van 2022 zullen andere leden worden geïnterviewd die al 30 jaar lid zijn en die regelmatig inspecties van hun gebouwen hebben laten uitvoeren.

5.5. Communicatie en promotie

In 2019 lanceerde Monumentenwacht een nieuwe, eigentijdse website, die in de eerste plaats gericht is op (potentiële) abonnees, maar ook op de bredere erfgoedsector. De voorbije jaren werd de beschikbare informatie steeds verder uitgebreid. Zo worden sinds 2021 ook de onderhoudsfiches geleidelijk aan ontsloten via de website. In 2022 worden verdere stappen gezet om thematische gebundelde informatie te ontsluiten via overzichtelijke thema-pagina's op de website.

Maandelijks verspreidt Monumentenwacht Vlaanderen een nieuwsbrief naar alle leden en geïnteresseerden. Monumentenwacht neemt ook actief deel aan colloquia en studiedagen, om zijn werking breder bekend te maken.

Op 17-18 maart zal Monumentenwacht Vlaanderen deelnemen aan de RenoResto-beurs in Gent, met een gezamenlijke stand met verschillende partners uit de onroerenderfgoedsector (Agentschap Onroerend Erfgoed, Parcum, PMV,...).

5.6. Internationale werking

Er blijft stevast interesse vanuit het buitenland voor de werking van Monumentenwacht. Sinds het begin van de corona-pandemie zijn er echter veel minder mogelijkheden om de internationale netwerken verder uit te bouwen. De samenwerking met de Monumentenwachtverenigingen in Nederland kon via verschillende kanalen en initiatieven wel grotendeels verdergezet worden.

Op 1 april 2022 organiseert Monumentenwacht Vlaanderen een moleninspectiedag voor de Vlaamse en Nederlandse molenwachters.

Op vraag zal ook meegewerkt worden aan de internationale activiteiten van het Raymond Lemaire centrum aan de KU Leuven.

6. ICT

Doorheen het actieplan werd al herhaaldelijk aandacht besteed aan de belangrijke ontwikkelingen die in 2022 gepland zijn voor de verdere uitbouw van het rapportagesysteem MoRA.

Voor de structurele ICT-ontwikkelingen, de dagelijkse ondersteuning en bug-solving voorzien we in 2022 de inzet van 0.4 FTE bij de ontwikkelaar g-company. Het gaat daarbij zowel om ontwikkelingen voor de centrale databank iMAKS en de rapportagetool MoRA.

Er zal in 2022 rond volgende thema's gewerkt worden (afhankelijk van het beschikbaar budget):

- iMAKS:
 - Onderhoud en kleine verbeteringen.
 - Uitbreiden IDPB-functionaliteit (zie hoofdstuk 7).

- MoRA:
 - Verder uitbouwen rapportage-tool voor Bouwkunde, Molens, Interieur & funerair erfgoed.
 - Onderhoud, gebruiksvriendelijkheid.

- Monitoring:
 - Verder uitwerken monitoringen omgeving. (Google Big Query & Google Data Studio)
 - Aanpassen bestaande tools en queries (MoRA, iMAKS).

De planning is steeds afhankelijk van het beschikbare budget en de beschikbaarheid van de ontwikkelaar. Om de beschikbaarheid van de ontwikkelaar te garanderen, moet deze voldoende lang (minimum een kwartaal) op voorhand gepland zijn.

Op het vlak van informatieveiligheid moest in 2020 een nieuw meerjarenactieplan opgesteld worden. Aangezien er geen DPO beschikbaar is, is hier voorlopig geen oplossing voorhanden.

In 2022 zal door gCompany een audit uitgevoerd worden m.b.t. de informatieveiligheid en instellingen binnen de Google Cloud omgeving van Monumentenwacht Vlaanderen. Het is de bedoeling om, gebaseerd hierop, verdere verbetering aan te brengen in deze omgeving.

Eind 2021 wordt de bestaande Anti-virus software bij Monumentenwacht Vlaanderen geüpgraded naar een "Advanced End Point Security Suite Client". Dit zal de beveiliging op de laptops bij Monumentenwacht Vlaanderen verder verbeteren.

7. Veiligheid en preventie

De wettelijk voorziene taken en opdrachten worden uitgevoerd door de preventieadviseurs van de provinciale Monumentenwachten. De preventieadviseur van Monumentenwacht Vlaanderen stelt permanent zijn ervaring en expertise ter beschikking ter ondersteuning van deze preventieadviseurs. Vanuit Monumentenwacht Vlaanderen worden jaarlijks de nodige veiligheidsopleidingen georganiseerd. De preventieadviseur volgt de provinciale trainingdagen op en coördineert de punten uit het lopende jaaractieplan. In 2019 werd een vernieuwde afsprakennota veiligheid opgesteld en goedgekeurd. Deze afsprakennota werd opgenomen in de samenwerkingsovereenkomst 2020-2025. Daarnaast werd ook het globaal preventieplan geactualiseerd en goedgekeurd. Op basis hiervan wordt het preventie- en veiligheidsbeleid vanaf 2020 verdergezet. In 2022 worden op het vlak van veiligheid en preventie een aantal nieuwe initiatieven gepland. Daarnaast staan ook een aantal te herhalen actiepunten op het programma.

1. opleiding ongedierte en ongediertebestrijding en daarmee gekoppeld de risico's en preventiemaatregelen die we daarbij in acht moeten nemen;
2. organisatie molendag voor molenwachters-eventueel gekoppeld met evacuatieoefening brandweer:8 juni20222;
3. laddertrainingen een structurele plaats geven in het opleidingsprogramma zoals dat ook het geval is voor de verplichte trainingdagen industriële touwtechnieken;
4. iMAKS: volledig elektronische wettelijke keuring PBM's uitwerken;
5. opmaken van uniforme richtlijnen voor alle niet-klim PBM's (schoenen, werkkledij, stofmaskers, ademhalingsbescherming...);
6. integratie ladder(liften), keuringen en indienststellingen in iMAKS-overgenomen uit JAP2021;
7. organisatie van veiligheidsopleiding hoogwerker-overgenomen uit JAP2021;
8. lijst met gevolgde veiligheidsopleidingen per persoon omvormen tot uniforme tool waarin ook toolboxmeetings, gevolgde infosessies enz. kunnen opgenomen worden;
9. evaluatiedag per provincie, specifiek met het behalen van het attest bevoegd persoon **Art. IV.5-18 10° Codex**" -overgenomen uit JAP2021 ;
10. opleiding steigergebruiker voor nieuwe collega's

11. weerkerende acties:

1. bundeling van de wettelijk verplichte controles van onze PBM's;
2. opvolging/aanpassing van adviezen, veiligheidsinstructiekaarten, werkinstructies en syllabus;
3. bijwerken van fotodatabank asbestproducten;
4. sensibilisering van abonnees/collega's over problematiek van asbest en opvragen asbestinventaris;
5. informatieverspreiding inzake veiligheid en toegankelijkheid op en rond gebouwen naar 'derden' (dakwerkers, veiligheidscoördinatoren, studenten monumenten-en landschapszorg, toolboxmeetings, studiedagen...);
6. 3-daagse basisopleiding werken op hoogte (voor nieuwe wachters bouwkunde);
7. jaarlijkse opleidingsdag per provincie "specifieke EHBO technieken bij industriële touwtechnieken en op moeilijk toegankelijke plaatsen".
8. jaarlijkse opleidingsdag per provincie "specifieke touwtechnieken" in een klimzaal en begeleid door een externe instructeur;
9. coördineren, organiseren en opvolgen van andere overeengekomen veiligheidsopleidingen;
10. uitvoeren werkplaatsbezoeken en andere taken uit de 'afsprakennota veiligheid'.

Specifiek voor Monumentenwacht Vlaanderen:

blijvende aandacht voorgestelde acties i.s.m. gezondheidscoach--overgenomen uit JAP2021;
opleiding kleine blusmiddelen -overgenomen uit JAP2021.

8. Personeelskader

De doelstellingen uit het jaaractieplan 2022 worden gerealiseerd met volgend personeelskader:

Tijl Vereenooghe	algemeen coördinator	0,8 FTE
Tina Van den Durpe	zakelijk coördinator	0,8 FTE
Birgit van Laar	adviseur	0,8 FTE
Hilde Wouters	adviseur	0,8 FTE
Gert Van Helleputte	adviseur ICT	1 FTE
Eric De Bleser	preventieadviseur	0,5 FTE
Emma Schiltz	adviseur	0,8 FTE
Manoëlle Verbeeck	adviseur	0,5 FTE
María Hernández	adviseur	0,8 FTE
Totaal:		6,8 FTE

In de begroting 2022 rekent Monumentenwacht Vlaanderen 62,5 procent van de totale personeelskost aan op conto van de provinciale subsidies en 37,5 procent op conto van de subsidies van de Vlaamse overheid (dit stemt overeen met respectievelijk 4,2 en 2,6 VTE).

Gezien de nieuwe manier van werken, waarbij er vertrokken wordt vanuit een team van adviseurs, zijn dit geen 2,6 aparte mensen die specifiek voor de Vlaamse overheid werken, maar houdt dit in dat Monumentenwacht Vlaanderen zich engageert om deze personeelsinzet te voorzien in functie van de verwachtingen van de Vlaamse overheid. Naargelang de noden kunnen de medewerkers zo flexibel worden ingezet doorheen het jaar.

Vicky De Backer
Secretaris

Luk Lemmens
Voorzitter

Bijlage 1: voorlopig jaaroverzicht 2022

De reeds geplande activiteiten en overlegmomenten werden opgenomen in onderstaand overzicht. Op het moment van redactie werd uiteraard nog niet alles precies vastgelegd. Ook de toekomstige impact van de corona-pandemie is moeilijk om in te schatten. Dit overzicht wordt dus nog aangevuld.

JANUARI '22	
Dinsdag 11	InterProvinciaal Overleg
Woensdag 12	Dagelijks Bestuur
Donderdag 20	WoW-overleg
Donderdag 20	Online vragenuurtje - veiligheid en toegankelijkheid
Dinsdag 25	MoRa-werkgroep
FEBRUARI '22	
Dinsdag 1	InterProvinciaal Overleg
Woensdag 2	Molenoverleg
Woe 9 - Vrij 11	Infosessies topstukken textiel
Do 17 - Vrij 18	RenoResto-beurs Gent
Dinsdag 22?	Bouwkundig Overleg
MAART '22	
Dinsdag 1	InterProvinciaal Overleg
Woensdag 9	Dagelijks Bestuur
APRIL '22	
Vrijdag 1	Moleninspectiedag
Dinsdag 5	InterProvinciaal Overleg
Donderdag 28	Opleiding niet-katholieke erediensten
MEI '22	
Dinsdag 3	InterProvinciaal Overleg
Woensdag 11	Dagelijks Bestuur
Donderdag 12	MoRa-werkgroep
JUNI '22	
Dinsdag 7	InterProvinciaal Overleg
Woensdag 8	Dagelijks Bestuur

Dinsdag 21?	Bouwkundig Overleg
JULI '22	
Dinsdag 5	InterProvinciaal Overleg
AUGUSTUS '22	
SEPTEMBER '22	
Dinsdag 6	InterProvinciaal Overleg
Woensdag 14	Dagelijks Bestuur
Dinsdag 20	MoRa-werkgroep
Woensdag 21	Molenoverleg
OKTOBER '22	
Dinsdag 4	InterProvinciaal Overleg
Dinsdag 25?	Bouwkundig Overleg
NOVEMBER '22	
Dinsdag 8	InterProvinciaal Overleg
Woensdag 9	Dagelijks Bestuur
Woensdag 16	Molenoverleg
DECEMBER '22	
Dinsdag 6	InterProvinciaal Overleg